

Domače vesti

Poroka

V soboto 3. julija se bosta poročila Miss Dorothy J. Baloh, hčerka Mr. in Mrs. John Baloh iz Muskoka Ave., in Mr. Michael Cannavino, sin Mr. in Mrs. Joseph Cannavino. Poroka se bo vršila v cerkvi Holy Redeemer na 15712 Kipling Ave. ob 9.30 zjutraj. Sorodniki in prijatelji so vabljeni, da se obredov udeležijo. Novoporočencema čestitamo in jima želimo vse najboljše v zakonu!

Dramski zbor

"Anton Verovšek"

Jutri, v petek zvečer ob osmih se vrši seja dramskega zbora "Anton Verovšek" v Slovenskem delavskem domu na Waterloo Rd. Članstvo je prijazno vabljeno, da se v obilnem številu udeleži.

Seja v 32. vardi

Nocoj ob osmih se vrši seja "Wallace for President" kluba v 32. vardi v Slovenskem delavskem domu na Waterloo Rd. Vabi se na obilno udeležbo.

Znižane cene

V trgovini Century Tire Service, katero vodi poznani Joe Dovgan na 15300 Waterloo Rd., je v teku posebna razprodaja na avtnih tajerjih, radio aparatih, vrtnemu orodju in potrebnih ter na raznih drugih hišnih predmetih. Tako si lahko avtomobilisti nabavijo fine Firestone tajerje za \$11.95 na tedensko odplačevanje po 75 centov.

Obiski so dovoljeni

Mrs. Julia Struna iz 14719 Saranac Rd. se še vedno nahaja v Emergency Clinic bolnišnici na Five Points, njena hči Mrs. Pearl Mooney iz 15242 Plato Ave. se pa nahaja v Huron Rd. bolnišnici. Obiski pri obeh so sedaj dovoljeni in prijatelje so vabljeni, da ju obiščejo. Želimo jima hitro okrevanje.

Pozdravi

Pozdrave iz toplje v Hot Springs, Arkansas, pošiljati poznana Mrs. Rose Zdešar, ki je dolgo let vodila trgovino z železino na E. 200 St., in njena hčerka Rosie. Pišeti, da so tam zelo lepi kraji. Posebno se spominjate kluba Ljubljana, pri kateremu je Mrs. Zdešar članica.

Zadušnica

V petek 2. julija ob 8. uri zjutraj se bo brala zadušnica v cerkvi sv. Jeronima v spomin pete obletnice smrti Joseph F. Pozelnik, ki je svoje življenje zgubil v službi domovine. Sorodniki in prijatelji so vabljeni, da se opravila udeležijo.

Zaroka

Mr. in Mrs. James Vidmar iz 19605 Arrowhead Ave. sporočata, da sta se zaročila njiju hčerka Mary Elizabeth in Mr. Stanley Pluth, sin poznane družine Mr. in Mrs. Anton Pluth iz 21101 Recher Ave. Zaročenka je aktivna pri zboru "Adria" ter je uposlena pri St. Clair Savings & Loan Co. že več let. njen zaročenec je pa aktiven pri veteranskem klubu "Euclid Vets". Zaročila sta se prošli petek na rojstni dan Miss Vidmar. Bilno srečno!

V "Enakopravnosti" dobite vedno sveže dnevne novice o dogodkih po svetu in doma!

200 LETAL PRINESLO ŽIVEŽ V BERLIN; SOVJETSKE OBLASTI USTAVILE TUDI VODNI PROMET

"Mi ostanemo v Berlinu," izjavlja ameriški državni tajnik Marshall

Berlin, 30. junija—Danes je zračna karavana, sestojča iz 200 ameriških in britanskih letal, prinesla hrano v nemško prestolnico, katero so sovjetske okupacijske oblasti z blokado odrezale od zapada.

Ruske oblasti, ki so pred desetimi dnevi ustavile vse pošiljave z zapada, so danes razegnile svojo blokado tudi na vodni promet.

Ameriški komandant v Berlinu, polkovnik Frank L. Howley je na obljubo Rusije, da se bo blokada na kopnem v kratkem dvignila, izjavil: "Kar mi hočemo, so dejanja, ne pa besede."

V zalaganju Berlina s hrano potom zrakoplovskih operacij, ki so največje kar se jih je kdaj kje podvzelo v mirnem času, sodeluje z ameriško zračno silo tudi sto britanskih letal. Angleži so do konca tedna obljubil podvojiti število letal v tozadnji akciji.

Dostavljanje živeža po zrakavi se bo povečalo

Ameriška zračna sila, ki je začela z zrakoplovske operacijami prošle nedelje, je do danes pozno zvečer poslala v mesto 125 z živežem otovorjenih letal. Na ta način dostavljeni živež se deli med prebivalstvo tistega dela Berlina, ki se nahaja pod okupacijo zapadnih sil.

Ameriške oblasti na zrakoplovišču Tempelhof poročajo, da je tekom zadnjih ur tam pristalo 157 transportnih letal, ki so prinesla hrano. Angleži poročajo, da bodo transport vršili ponoči, kakor delajo Amerikanci, in prinesli v Berlin dovolj gasolina, da letalom, ki prinašajo živež v Berlin, ne bo treba čakati radi pomanjkanja kuriva.

O uvedanju ruske blokade na vodi poročajo angleške oblasti iz Hamburga, kjer so sovjetske oblasti ustavile paroplovbo na reki Elbi. Povej so Rusi dovolili, da so nekateri rečni parniki pluli iz Hamburga v Berlin.

Marshallova izjava o ruski blokadi v Berlinu

WASHINGTON, 30. junija.—"Mi nameravamo ostati v Berlinu," je rekel danes državni tajnik George C. Marshall v izjavi, katero je avtoriziral iz bolnišnice Walter Reed, kjer se nahaja v svrhu preiskave svojega fizičnega stanja.

Izjava, katero je prečital častnikar tiskovni uradnik državnega oddelka Lincoln White, je bila objavljena v trenutku, ko so poročila iz Londona ustvarila vtis, da obstoji možnost, da bodo tri zapadne sile podvzele poizkus za direktna pogajanja z Moskvo v svrhu rešitve berlinske krize.

Zdi se, kakor da so se Amerika, Anglija in Francija zedinile, da je Kremlin prostor, kjer se mora iskati rešitve za to vprašanje.

Marshallova izjava se glasi: "Mi smo v Berlinu na podlagi sporazumov med vladami na nemškem okupacijskem ozemlju in nameravamo tam ostati." "Sovjetski poizkus, da se blo-

kira civilno prebivalstvo Berlina, dviga temeljna vprašanja velike važnosti, s katerimi bomo brez odlašanja obravnavali. Med tem pa se bo vršila maksimalna uporaba zrakoplovstva v svrhu preskrbe živeža za civilno prebivalstvo."

Papež pozivlje na sodelovanje delavcev z ostalimi razredi

"Demagogija ne bo rešila nadleže brezposelnosti," je dejal Sveti oče

VATIKAN, 29. junija—Papež Pij XII. je nocoj izjavil, da demagogija ne bo rešila "nadleže brezposelnosti" in pozval italijanske delavce, naj sodelujejo z ostalimi razredi pri izboljšavi socialnega življenja.

Sveti oče je govoril 30.000 delavcem Katoliške akcije, katere je posvaril pred gibanji, ki na "osnovni mržnje" stremijo za reformo državne ekonomije.

"Zavedamo se resnosti časa. Povsod je prisoten čut slabe volje," je rekel Pij XII. Papež je govoril tudi o unijskih vprašanjih. Dejal je, da ni nobene koristi od organizacij, ako niso čvrsto in intimno povezane z ostalimi katoliškimi delavci.

"Vi morate biti apostoli, posebno, da za svojo stvar pridobite mladinu," je rekel Pij XII.

Oblečen ves v bel in sedeč na rdečem prestolu v vaticanskem dvorišču Belvedere, je Sveti oče svaril tudi proti politični aktivnosti unij in apeliral za sodelovanje z ostalimi razredi (brez dvoma kapitalizmom) pri "krščanski obnovi socialnega življenja."

Še dva slučaja polija na St. Clair Ave.

V okolici St. Clair Ave. v bližini downtowna, sta bila včeraj objavljena dva nadaljna slučaja otroške paralize. Zadnji dve žrtvi sta Alice Zimmerman, stara 14 let, in njena sestra Kathleen, stara 11 let, obe stanujoči na 1289 E. 17 St. Dom deklic se nahaja v neposredni bližini doma Oscarja Ray-a na 1907 St. Clair Ave., v čigar družini je zbolelo šest otrok, od katerih eden je v terek umrl.

Sladolec se podraži

Telling-Belle Vernon Co., ki je največji producent sladoleca v Clevelandu, je včeraj naznanila, da se bo cena sladoleca danes pri prodaji na debelo zvišala za 15c pri galonu. Temu bo seveda sledilo povišanje cen pri prodaji na drobno, in enak korak bodo gotovo podvzela tudi druga podjetja, ki izdelujejo sladolec.

Grški partizani presekali zveze vladnim divizijam

ATENE, 30. junija—Grški partizani so danes presekali glavno oskrbovalno zvezo trem monarhističnim divizijam.

Poročilo, ki je bilo poslano časopisu "Embros" pravi, da sta dve gerilski brigadi prekinili vsake zveze med Ioannino in Atenami, ter Ioannino in Prevezo. Poročilo pristavlja, da so morali ameriški delavci, ki so delali na cesti, bežati pred grškimi gerilci.

Ioannina se nahaja v južnovzhodnem kotu Grammosa, kjer so monarhistične divizije nameravale uničiti sile grške demokratske armade (gerilce) pod vodstvom gen. Fifiadesa.

Cesta, ki so jo gerilci presekali, je bila glavna zveza za oskrbo devete monarhistične divizije, ki se bori okrog Konice, za osmo, ki štiti Ioannino s severa in za deseto, ki se nahaja vzhodno od Ioannine. Poročilo "Embros" pravi, da južno od Ioannine divjajo hude borbe.

Osumljenec v napadih na ženske prijet

V policijskem zaporu se nahaja neki 24 let star zamorec iz 14822 Thames Ave., o katerem se sumi, da je odgovoren za napade na več kot 20 žensk, ki so bile zadnji čas žrtve napadov s kladivom na raznih ulicah na severovzhodni strani mesta. V posesti osumljenca, ki se piše James Buchanan, sta bila najdena dva kladiva.

Osumljenec je bil včeraj skozni vse popoldne na izpraševanju in je baje priznal zadnja dva napada, katerih žrtve sta bili Mrs. Lottie Rosofski, 46, iz 11806 Ablewhite Ave. in Mrs. Monzola Belcher, 32, iz 713 1/2 E. 124 St. Prizadeti je bil prijet, potem ko se je na pozorišču zadnjega napada našlo neki moški klobuk.

Vse ženske, ki so bile v zadnjem času na sličen način napadene, so bile poklicane na glavno policijsko postajo, kjer bodo danes z osebnim ogledom pomagale dognati, ako je on pravi napadalec.

Clevelandu preti pomanjkanje elektrike

Cleveland Illuminating Co. je včeraj podala svaro, da je zahteva za električno silo v zadnjem času tako narasla, da mestu prihodnjo zimo preti pomanjkanje elektrike, ako se raba električne sile ne bo na kak način tako uredila, da se je ne bo toliko rabilo ob istem času. Rečeno pa je, da kriza ni tolikšna, da bi mogla povzročiti kake dejanske potežkoče.

V tozadnji izjavi je rečeno, da bodo tovarne in druge velike naprave morale rabo elektrike takorekoč razširiti, nakar bo zaloga zadostna. Posledica tega bo, da bodo industrije morale delovni čas prilagoditi električni produkciji, kar bo seveda prineslo nekatere neugodnosti za delavce.

Slični položaj obstoja po vseh velikih industrijskih mestih v deželi, in je podoben krizi, ki je nastala prošle zimo glede naravnega plina in petrolejskih produktov.

Na obisku pri sinu

Mrs. Mary Koljat iz 19404 Chickasaw Ave. se je podala na obisk k svojemu sinu in družini v Kansas City, Mo. Z njo je šla tudi Mrs. Julia Vidrich.

Jugoslavija podvzela inicijativo za ustanovitev Balkanske zveze

Kratke vesti

NEMCI BODO SESTAVILI VLADO ZAPADNIH ZON

FRANKFURT, 30. junija—Jutri bodo Nemci v zapadnih okupacijskih zonah dobili proste roke, da sestavijo nemško vlado za zapadno Nemčijo. Narčni za združitev treh zon so že končani; angleški, francoski in ameriški komandanti pa razmotrivajo o glavnem mestu nove zapadne Nemčije.

BEST OBSOJEN NA DOSMRTNI ZAPOR

BOSTON, 30. junija—Ameriški častnik Robert H. Best, ki je za \$200 mesečne plače vršil za časa vojne v Berlinu radijsko propagando za nacistično Nemčijo, je bil danes obsojen na dosmrtni zapor in \$10,000 globe. Na obravnavi se je Best zagovarjal, da se je boril "proti komunizmu in boljševizmu."

"ZVESTI PES" JE SLEDIL TRAKTORJU

ROMANCE, Sask., Kanada, 29. junija—"Bolj zveste živali kot je moj pes, si ne morete misliti," je dejal čisto farmer Arnold Mierke. "Kadar sem na polju, je vsako minuto za mojim traktorjem."

Pred par dnevi pa je Mierke traktor prodal nekemu bližnjemu farmerju. Na tujo farmo je sledil traktorju tudi "zvesti pes."

BRIDGES ZAGOVARJA POMOČ CIANG KAJSEKU

WASHINGTON, 30. junija—Senator Styles Bridges je danes obtožil državni oddelek, da odlašala s pošiljavitvijo pomoči Kini, kar da je v nasprotju z interesi Amerike. V svojem pismu državnemu tajniku Marshallu je Bridges zahteval natančno pojasnilo glede počasne akcije državnega oddelka v zvezi s to "zelo važno zadevo."

Nov grob

FRANK KRISTAN

Snoči ob 11:30 uri je umrl na domu Frank Kristan, star 29 let, stanujoč na 1391 E. 45 St. Rojen je bil v Clevelandu. Tukaj zapuščata mater Alice, ameriške zahteve za okrog \$20,000,000 odškodnine, ki bi jo Jugoslavija plačala za podržavljenost imovino ameriških državljanov in dve ameriški letali, ki sta bili sestreljeni avgusta meseca leta 1946.

Pogreb

Pogreb pokojnega Petra Marinkoviča na 1118 E. 68 St. se bo vršil v soboto popoldne ob eni uri mesto v petek popoldne kot se je včeraj poročalo.

Lovci Euclid Rifle kluba

Tajnik Euclid Rifle kluba Mr. Frank Kastelec opozarja vse člane, da se zberejo v nedeljo 4. julija ob 10.30 uri zjutraj pri Ciril Kunstelnu na 6616 St. Clair Ave., odkoder se skupno odpeljejo na tekmo v Barberton, Ohio.

Naročajte, širite in čitajte "Enakopravnost!"

Med Ameriko in Jugoslavijo dosežen sporazum glede zlata; maršal Tito je bil v Beogradu navdušeno pozdravljen

BEOGRAD, 30. junija—Par ur po zavrtni kritike jugoslovskega komunističnega vodstva s strani Kominforme je belgrajska "Borba," uradno glasilo komunistične stranke Jugoslavije, predložila program za ustanovitev Balkanske federacije.

Program je bil predložen v imenu neodvisne Federativne republike Jugoslavije, kljub temu, da so v Moskvi podobno sugestijo bolgarskega premierja Dimitrova ostro kritizirali.

(Dimitrov je 17. januarja t. l. na častniškarski konferenci v Bukarešti, Romunija, izjavil, da nameravajo balkanske države ustanoviti carinsko zvezo in pozneje, ko bo pravi čas, tudi Balkansko federacijo. Toda 28. januarja je moskovska "Pravda" gladko zavrgla idejo o federaciji, nakar se je Dimitrov umaknil.)

Kot poroča "Borba," je bil formalni program za Balkansko federacijo ustvarjen na seji centralnega odbora komunistične stranke, ki se je vršila 14. junija. Sedaj pa se je ta program poslalo lokalnim komunističnim odborom, da o njem razmotrivajo pred konvencijo stranke, ki se bo vršila 21. julija.

Zamišljena in predlagana Balkanska federacija bi vključila Jugoslavijo, Bolgarijo in Albanijo. Toda dozdej še ni nobenega odmeva v Bolgariji in Albaniji na to sugestijo jugoslovske komunistične stranke.

Amerika in Jugoslavija v sporazunu glede zlata

Medtem pa je prišlo poročilo iz Washingtona, da sta Zedinjene države in Jugoslavija rešili dve najbolj trpki vprašanji, vprašanje jugoslovskega "zamrznjenega" zlata v Ameriki in vprašanje odškodnine za podržavljenost imovino ameriških državljanov v Jugoslaviji.

Obveščeni krogi pravijo, da bo Amerika v najkrajšem času "odtajala" jugoslovskega zlato v vrednosti \$50,000,000, ki se nahaja v Ameriki, odkar so nacisti napadli Jugoslavijo. Sporazum, ki bo formalno kmalu naznanjen, zadovoljuje tudi ameriške zahteve za okrog \$20,000,000 odškodnine, ki bi jo Jugoslavija plačala za podržavljenost imovino ameriških državljanov in dve ameriški letali, ki sta bili sestreljeni avgusta meseca leta 1946.

Poročilo pravi, da so pogajanja bila obnovljena že pretekli mesec, nekako v času, ko je maršal Tito zavrgel poziv, da pred Kominformo zagovarja stališče jugoslovske komunistične stranke.

Delavci navdušeno pozdravili Tita

Jugoslovska častniška arska agencija "Tanjug" poroča, da so delavci navdušeno pozdravili maršala Tita, ki se je vrnil z Bleda v Beograd, da osebno vodi spor, ki ga ima njegova stranka s Kominformo. Tita so na postaji čakali podpredmier Edvard Kardelj, Milovan Djilas in gen. Ranković, ki so skupaj z njim bili tarča kritike Kominforme.

S skupino uradnikov je Tito posetil prostore, na katerih se bo gradilo vladne stavbe.

V Moskvi pa glede izmenjav kritik med Kominformo in jugoslovskega komunistično stranko poudarjajo, da nesoglasje obstoja med komunističnimi strankami, ne pa med vladami. Kritiko Kominforme so objavili le komunistični časopisi, dočim so jo vladni, strokovni in mornariški časopisi popolnoma prezrli. Odgovor jugoslovske komunistične stranke pa doslej še ni bil objavljen v Moskvi.

Angleška vlada se zelo zanima za spor

Angleški vladni uradniki še vedno iščejo dejstva glede spora med Kominformo in maršalom Titom. Iz Beograda je odpotoval angleški ambasador Sir Charles Peake, ki bo o zadevi podal poročilo zunanjemu ministru Ernestu Bevinu.

Nekatere komunistične stranke vzhodne Evrope še niso zavzele jasnega stališča glede spora med Kominformo in jugoslovskega komunistično stranko, odnosno njenim vodstvom.

V Bolgariji poudarjajo, da ta spor ne bo popolnoma nič vplival na bolgarsko-jugoslovske odnose.

Vladni uradniki v Poljski niso hoteli podati nobenega komentarja.

Voditelj danskih komunistov Aksel Larsen pa je izjavil, da njegova stranka ne želi za enkrat zavzeti stališča z ozirom na novi razvoj.

Večina strank stoji na strani Kominforme

Edini znaki, da je prišlo do nesoglasja znotraj komunističnih strank, so se pojavili v Avstriji, kjer je del komunistov naklonjen jugoslovskega komunističnemu vodstvu. Za v nedeljo pa je bila sklicana tajna seja, na kateri se bo razmotrivalo o sporu.

Toda ostale komunistične stranke podpirajo Kominformo. Komunistična glasila in predstavniki strank v Romuniji, Bolgariji, Madžarski, Češkoslovaški, Franciji, Angliji in Švedski so se že opredilili za Kominformo. Pri svojih komentarjih na splošno pravijo, da so jugoslovskega komunisti začeli ustvarjati "vero v Tita."

Ameriški državni oddelek pa medtem razmotriva o možnosti, če bo "Titova revolta" uničila celo sestavo vzhodno evropskih držav.

STIRJE AMERICANI UBITI V LETALSKI NESREČI

FRANKFURT, 30. junija—Ameriška zračna sila je naznanila, da je v bližini Monakovega tresčilo transportno letalo C-45 in da so štirje Američani bili ubiti v nesreči.

"ENAKOPRAVNOST"

Owned and Published by
THE AMERICAN JUGOSLAV PRINTING & PUBLISHING CO.
6231 ST. CLAIR AVENUE CLEVELAND 3, OHIO
HENDERSON 5311-12
Issued Every Day Except Saturdays, Sundays and Holidays

SUBSCRIPTION RATES—(CENE NAROCINI)
By Carrier and Mail in Cleveland and Out of Town:
(Po raznašalcu in po pošti v Clevelandu in izven mesta):
For One Year—(Za eno leto) \$8.50
For Six Months—(Za šest mesecev) 5.00
For Three Months—(Za tri mesece) 3.00

For Canada, Europe and Other Foreign Countries:
(Za Kanado, Evropo in druge inozemske države):
For One Year—(Za eno leto) \$10.00
For Six Months—(Za šest mesecev) 6.00
For Three Months—(Za tri mesece) 3.50

Entered as Second Class Matter April 26th, 1918 at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the Act of Congress of March 3, 1879.

104

SEDMA OBLETNICA VSTAJE JUGOSLOVANSKIH NARODOV

Julija meseca bodo jugoslovanski narodi proslavili sedmo obletnico vstaje, s katero so si odprli nove strani v knjigi svoje zgodovine. Pred sedmimi leti, julija meseca leta 1941, so šli v borbo, od katere je bila odvisna vsa njihova bodočnost. To je bilo v dobi, ko so mnoge dežele in narodi ječali pod peto naci-fašističnega okupatorja in ko so prav jugoslovanski narodi z golimi rokami postavili s svojo oboroženo vstajo proti okupatorju svetel primer borbe za popolno osvoboditev.

Dvajset let so jugoslovanske narode izžemali protinardni režimi, politični špekulanti in zunanji izkoriščevalci. Toda vso to dvajsetletno trpljenje ni moglo zadušiti ali pa oslabiti vero jugoslovanskih narodov, da bo prišel čas, ko bodo z orožjem v roki obračunali ne samo z zunanjimi zavojevalci in izkoriščevalci, ampak tudi z domačo reakcijo. Cvetkovič-Mačekova vlada, ki je poskušala izročiti jugoslovanske narode na milost in nemilost Hitlerjeve Nemčije, je naletela 27. marca na prvi upor. Ljudstva Jugoslavije so jo zbrisala v znanem puču, regent Pavel pa je pred ogorčenim ljudstvom pobegnil v inozemstvo.

Tudi nova Simovičeva vlada ni odražala volje širokih plasti ljudstva. Zaplovlila je v stare vode, ovirajoč razvoj revolucionarnega gibanja ljudstva z namenom, da bi zopet v Jugoslaviji vladala stara klika izkoriščevalcev in njihovih zunanjih gospodarjev. Ko so nacistične horde, vsled izdajstva znotraj same Jugoslavije, v nekaj dnevih zavzele celo Jugoslavijo, se je eden del stare klike podal v begunstvo, drugi pa je ostal v deželi, da bi sodeloval z okupatorjem in se z njegovo pomočjo ohranil na oblasti.

Ljudstva Jugoslavije so ostala sama, zapuščena ali pa izdana od vodstva. Vsa teža odpora, vsa borba za sam obstoj, je padla na njihova ramena.

Od prve vstaje, takozvanega "puča" z dne 27. marca, pa do organiziranega oboroženega odpora proti nacističnemu okupatorju, so se jugoslovanska ljudstva pripravljala na Osvobodilno vojno.

Pod vodstvom maršala Tita se je pripravljala organiziran odpor. Z ozirom, da se je Jugoslavija že nahajala pod jeklno pest nacistične okupacije, je bilo zelo težavno pripraviti in v vseh detajlih začrtati bodočo borbo, ki je ime jugoslovanskih partizanov proslavila širom celega sveta. Vojna proti Sovjetski zvezi, ki se je začela 22. junija, je še bolj pospešila organizacijske predpriprave. Sledil je zgodovinski julij, ko je z vso silo in junaštvom brez primere jugoslovansko ljudstvo udarilo. Zgodovinski datumi so se vrstili: 7. julija vstaja v Srbiji, 13. julija vstaja v Črnigori, 27. julija vstaja na Hrvaškem, v Hercegovini in nekaj dni pozneje v Sloveniji.

V teški osvobodilni borbi so jugoslovanska ljudstva šla skozi mnoge težke preizkušnje. Žrtve so bile ogromne. Ne samo, da so proti njimi stali nacistični in fašistični okupatorji, ampak tudi bande ustašev, četnikov in domobrancev pod vodstvom zloglasnih zločincev kot so bili Mihajlovič, Nedič, Rupnik itd. Sovražnik je želel s pomočjo teh zločincev razplameti bratomorilno vojno, da za vedno razedini jugoslovanska ljudstva in da jih na ta način za vedno zasuznji.

Toda jugoslovanska ljudstva so pod vodstvom Tita z jeklno voljo premagala vse težave. Kdo se še ne spomni navdušenih slavošpevov v istem ameriškem meščanskem tisku, ki danes tako surovo napada novo Jugoslavijo? Kdo se ne spomni slavljena junaških partizanov, vseh donečih fraz tistih, ki so hinavsko oddajali priznanje tem hrabrim borcem, samo zaradi zmotnega prepričanja, da so na poti v siguren grob, iz katerega nikoli ne bodo vstali?

Toda iz te vstaje je izšla nova Jugoslavija. To je Jugoslavija, ki je dokončno obračunala z vsemi domačimi in zunanjimi izkoriščevalci in kjer se je delovno ljudstvo po zmagi na bojišču vrglo na delo, da si izvojuje svojo ekonomsko neodvisnost.

Delovna ljudstva Jugoslavije—delavci, mali kmeti in narodna inteligencija—so prijeli za delo, da iz nekdanje zaostale, balkanske Jugoslavije, zgradijo novo Jugoslavijo, ki bo temeljila na socialističnem principu, po katerem ne bo več izkoriščanja človeka po človeku. V treh kratkih letih po vojni se je delno obnovilo vso razorjeno deželo. Razmah dela za industrijalizacijo in elektrifikacijo je zav-

UREDNIKOVA POŠTA

Pevski zbor "Slovan" vabi na piknik

Euclid, Ohio—Ker se vse pripravljani in hiti na sveži zrak, tako se je tudi zbor "Slovan" odločil, da gre enkrat to poletje v naravo. Pa kar hiteti moramo, ker včasih je vreme bolj navihano, drugič pa ker nam čas kar beži pred očmi. Mesec junij je že šel, torej nimamo več dosti časa za priredbo na prostem.

Torej o našem pikniku, ki se bo vršil na George Kaliope farmi ne bom dosti pisal, ker posebno mi Slovenci vemo, kaj imamo na piknikih. Hočem pa le omeniti, da pa pri vsem tem, je na vsakem nekaj posebnega, tako bo tudi pri Slovanu. Kot na vsaki priredbi Slovana, tudi na našem pikniku ne bo manjkalo veselega petja, torej vsi, ki radi poslušamo naše lepe slovenske pesmice, bomo sigurno posestili Slovane. Torej, kar pridite vsi in vse, od blizu in daleč na Slovanov piknik v nedeljo, 4. julija.

Zbor bo nastopil nekajkrat, kolikokrat jo pa bomo vsi skupaj vrezali, bomo pa premišljevali drugi dan, ko se bomo lahko malo poleenili, ker bo baš praznik.

Pa še nekaj. Zbor se je odločil, da ne bo letošnjo jesen priredil običajnega koncerta, zato pa apelira na prijatelje, da da posetijo ta piknik v obilnem številu. Prostor je našim Slovincem dobro znan, v slučaju, da pa kdo še ni bil tam, pa naj povem, da ko pridete do signalne luči tam, kjer je velika gasolinska postaja, pazite za napis Slovana. Tam obrnite na desno in vozite do kraja, kjer bosta zopet videli napis Slovana, obrnite zopet na desno in vozite dalje do drugega napisa Slovana, nato pa pazite za ime Kaliope Farm.

Torej, dragi prijatelji in prijateljice, ne pozabite priti 4. julija na Slovanov piknik. S pevskim pozdravom

Frank Rupert

VESTI IZ KOROŠKE

Umril je narodni trpin

V St. Jakobu v Rožu je umrl zaveden slovenski in pritifašistični borec Jože Lederer. Daleč naokoli je bil znan kot Vrbnikov oče. Leta 1942 so ga zaprli in odpeljali v Celovec, nato v Dachau, pred tem pa je bil na prisilnem delu na Dunaju. Po neštetihi mukah in hudem trpljenju se je po zlomu fašizma telesno in duševno uničen vrnil v domovino. Vse svoje dni je delal za družino in narod. Velika množica ljudi ga je pospremila na njegovih poslednjih poti. Ob grobu je spregovoril poslovilno besedo Šimej Martinjak, ki je dejal: "Lahko rečemo, da bi narodni trpin Vrbnik danes še živel, če ne bi moral toliko pretrpeti v zadnjih letih najhujšega nasilja. Domači pevec so zapeli ginljivo žalostinko. Nikdar ne bomo pozabili svetlega vzornika Vrbnikovega očeta!"

Zločin nad našim združništvom

Opazamo značilno zanimivost: Kar se je vrnila avstrijska delegacija iz Londona ne kažejo avstrijska oblastva niti najmanjšega truda več, da bi prikrila svojo pravo resnično politiko do koroških Slovincem. Vsem izzivanjem in nasiljem je sledila namreč sedaj sodba višjega sodišča v Gradcu proti zavezništvu slovenskih zadrug, ki so bile svojčas zaradi slepega sovraštva koroških nacistov oropane vsega premoženja in samostojnosti. Danes je povsem razkrinkana zlohotna igra iz leta 1947, ko je koroška deželna vlada izdala celo vrsto papirnatih odlokov lede obnove slo-

zel ogromne razmere. Na polju pobijanja nepismenosti in ustvarjanja novih kulturnih vrednot, je zopet Jugoslavija pokazala občudovanja vredne uspehe. Njen petletni načrt, kljub vsej sovražni propagandi, ni samo kos papirja, ampak stvarnost. Že v svojem prvem letu so na polju izvedbe petletnega načrta jugoslovanska ljudstva pokazala odlične uspehe in nobenega dvoma ni več, da bo petletni načrt največja zmaga Jugoslavije na njeni poti v socializem.

Pri ogromnih spremembah, ki so se izvršile v Jugoslaviji, je povsem naravno, da vsi strati reakcionarci in protiljudski elementi še niso totalno poraženi. Kot smo za časa vojne bili v Ameriki bombardirani z lažnjivimi potvarjanji dejstev glede osvobodilne vojne partizanov, tako se tudi sedaj poskuša z lažnjivo propagando prikazati novo Jugoslavijo v napačni luči. Toda kljub vsem strahovanjem in teroriziranjem, kljub poskusom, da se zatre resnico, ostanejo dejstva takšna kot so.

Pred sedmimi leti so počile prve puške v Beli Cerki pri Valjevu. V zgodovini narodov je to sicer kratka doba, toda v zgodovini so prav take kratke dobe, ki pomenijo konec vseh stoletnih izkoriščanj. Pred sedmimi leti je zginila stara Jugoslavija, na njeno mesto pa stopa nova, v krvi in borbi rojena socialistična domovina za vedno združenih jugoslovanskih ljudstev.

Novice iz Šmarjete pri Pliberku in Sveč

V ugledni Tomaževi družini v Šmarjeti pri Pliberku smo praznovali svatovščino Tomažev Milke in Hutarjevega Franca. Svatovščina je potekala v lepih starih slovenskih, kmečkih običajih. Daleč naokoli je odmevala lepa slovenska pesem šmarješke mladine. Mladoporočencema kličevo: Bilo srečno!

V Sveče so prišli gostovat igralci in pevci Prosvetnega društva "Bilka" iz Bilčova. To je bil prvi stik z brati onstran Drave, od katerih nas že tri leta loči umetna zaporna cona. Zaradi tega smo bili tembolj veseli tega obiska. S svojim petjem in igro so nas navdušili ter nas izpodbudili k živahnemu delovanju ter poglobitvi dosedanjih stikov.

(SANS—Chicago)

MATI HENRY WALLACEA ZAPUSTILA \$85,000

DES MOINES, Ia., 30. junija—Danes je bil na okrožnem sodišču objavljen inventarij premoženja Mrs. May B. Wallace, matere Henry A. Wallacea, iz katerega je razvidno, da je zapustila premoženje, vredno \$85,000, ki bo na enake dele razdeljeno med njenih šest otrok. Mati je bila 80 let stara in je umrla 12. aprila.

Ivan Cankar:

ZA SINA

(Odlomek iz povesti "Na klancu")

Mati je ostala sama, sedla je, da bi krpala. Toda srce ji je tolklo od težkega pričakovanja, čas je hitel čudovito, bala se je in mudilo se ji je. Ko je bila v stolpu deseta ura, je vstala, ogrnila si je zimsko ruto in prekrizala se je pred durmi.

Na klancu je srečala čevljarjevo ženo, ki je nesla kruh in kavo iz štacune.

"Kam, Mihovka?"
"Po opravkih v trg," je odgovorila Francka. "Po težkih opravkih... sam Bog se usmili!"

In je šla hitro dalje. Prišla je mimo hiše, kjer je stanoval pisar. Gledal je skozi okno in jo je pozdravil:

"Kam tako zgodaj, Mihovka?"
"Dol v trg, k ljudem... težka pota."

Pisar je razumel.
"Stopite malo sem, Mihovka... Ko boste govorili z njimi, ne bodite preveč sitni... to jih razjezi, poznam jih!... Povejte čisto na kratko, tako je in tako. Nič tarnati, nič nadlegovati... in ne glejte na vsako besedo; če vam poreče kdo kaj zalega, mislite si, da niste slišali... No, velike sreče!"

Francka ga je komaj poslušala; pogledala je dol na trg—neprijazno so bile tiste bele hiše, neprijazne, banate in za zmerom zaprte siromakom, bile so kakor ljudje, ki so stanovali v njih...

Tako se je pričela trnjeva pot, ne prva, ne poslednja, ena izmed stoterih, polna ponižanja in strahu in razočaranja.

Odprla je velika vrata in se je prestrašila, ker so zaškripala. Cakal je v temni veži, nikogar ni bilo. Naposled je prišla dekla po stopnicah iz gornjega stanovanja, postala je in se ozrla hladno na Mihovko.

"Kaj pa vi čakate?"
"Ali so gospod župan doma?"

Zavrelo je malo v Francki.
"Kaj me tako gledaš?" si je mislila. "Ali sem prišla tebe kaj prosit?"

"Doma so gospod, zajtrkujejo!" je odgovorila dekla malomarno in je šla.

Francka je začula zvenčanje vilic iz bližnje izbe, ki so vodile vanjo iz veže steklene, zeleno pregrnjene duri.

Cakala je; zvenčanje je utihnilo, premešnil se je stol in župan je odprl duri, stopil je v vežo. Velik in močan človek je

bil, neobrtil obraz se je svetil kakor s salom namazan.

"Kaj pa vi, Mihovka?"
"Prišla sem vas prosit za sina, ki študira," je odgovorila Francka in sama se je začudila svojemu krepkemu, čisto neberaškemu glasu.

Zupan se je razjezil.
"Da, seveda, to pojde kar tako dalje, mislite. Jaz bom kar dajal, dajal, pa vzemi, kjer hočeš... Kaj pa dela vaš sin? Saj se nič ne uči!"

Francka je bila vesela, da je župan govoril, da ni šel kar molče mimo, kakor je storil že mnogokrat—ni se ozrl, napravil je, kakor da bi je ne bilo v veži.

"Uči se, priden je!" je odgovorila tiho. "Samo... večerje nima, stanovanja ne more plačati in tudi obleke nima, raztrgane hodi."

"Lepa mati!" se je nasmehnil župan porogljivo.—Pogledala mu je v obraz in videla je, da je rekel nalašč, zato, da bi jo razžalil.

"Nimam nič!" je odgovorila počasi in tiho. "Ko bi mi mogla pomagati, bi si odsekala roko. Nimam, da bi mu kupila enkrat kos kruha za večerjo..."

"Kaj pa dela stari?"
"Sel je in ga ni več, tudi ne piše nič."

"Prebrisano jo je ukrenil. Tako bi napravil tudi jaz—lepo v svet, otroke pa tujim ljudem na rame... Ampak ukrenil se je, tako ne pojde več dalje. Nekaj da človek, nazadnje mu je pa le preveč."

Francko je izpreletelo—obrne se in pojde ter jo ostavi v veži. Stopila je bliže in je govarila hitreje.

"Saj ste obljubili, gospod župan... takrat, ko je šel v šolo... jaz sama bi nikoli ne bila na to mislila... zanašala sem se... in če jutri ne bo denarja, ga sunejo na cesto... vsega bo konec... kakor Boga vas prosim..."

Nekoliko je pomislil, nato je posegel po denarnici in ji je dal petak, lepo zviti, še čisto nov.

Hotela se je zahvaliti, ali obrnil se je takoj in je šel k durim, ki so peljale v štacuno.

Tako brž mi ne pridite več blizu!" je zaklical za njo, ko je bila že pri vratih in sladka hvaležnost, ki se je bila vzdignila v njenem sreu, je izginila v tistem hipu. Ko ji je bil pomalil petak, je zrastel pred njo visok in plemenit človek in tudi njegov obraz se je bil izpremenil, čutila se je grešnico, ker je mislila prej, da je sirov in osoren. Zdal, ko je odhajal v štacuno s težkimi koraki, je bil spet prav tako sirov, debel in grozen, da se je bal človek preden in da je strepetal, če so se ozrle nanj njegove srepe sive oči.

To je bilo pet goldinarjev, ali dolg je bil visok, še pet jih je bilo treba, najmanj še, brez vsega drugega. In raztrgan hodi po Ljubljani in lačen je, ker nima večerje—hodi po mestu, gleda morda po izložbah, kjer so kolači in klobase in lačen je in si misli: "Kaj dela mati, da nič ne skrbi zame, da mi ne da kruha, kos lepega belega kruha..."

Dalje, Francka!
Šla je počasi po stopnicah, kjer so stanovali sodniki. Postala je, ko je prišla do velikih belih vrat, ki so bila zmerom zaklenjena in je bilo tre-

ba pozvoniti. Roka se je vzdignila do črne gumba, ni si upala pritisniti, omahnila je. Znotraj se je slišal rezek glas, pripravilo se je: Francka se je že hotela vrniti, strah jo je bil obšel. Toda zašepetalo ji je na uho, da, zaklicalo je od daleč: "Lačen je: hodi po ulicah in gleda v izložbe in lačen je..."

Pritisnila je gumb, zazvonilo je s tankim zvokom. Komaj je odprla dekla in je Francka vstopila, je že prišla gospa po mostovžu. Suha je bila, siva v lica, nosila je naočnike in spodnja ustnica je bila velika in napeta.

Praden je Francka izpregovorila, je zakričala gospa: "Kaj pa vi? Po kaj pa ste spet prišli? Še vas sem čakala!"

"Zaradi sina, ki študira..."
"Naj gre krave past! Berači naj ostanejo doma. Na tuje stroške je lahko študirati. Kdor ne more, naj pusti. Take gospode bi imeli lahko dovolj—danes ta, jutri oni... vse klanec bi si naprtili... Naj gre krave past! Zbogom!"

Gospa je bila že daleč na mostovžu, stopila je v izbo in je zaloputnila duri za sabo. Francka je stala mirno, lica so ji gorela od sramu in žalosti.

Prišla je dekla, postarna ženska, in se je smehljala pol dobrodušno, pol škodoželjno.

"Da bi bili prišli pol ure, uro prej, pa bi bilo vse dobro... Hišna jo je razjezila in zdaj je kakor zlodej. Še mačka je sunila v vežo, ki ga ima rajše nego moža."

"Samo pol ure!" si je mislila Francka, ko je odhajala po stopnicah. "In zaradi te pol ure... je on lačen in ne dobi kruha. Zaradi hišne, ki je morda razbila krožnik... Kaj je naredil hišni, da ne dobi kruha zaradi nje? In kakšen obraz, da bi se človek prekrizal in pobeđnil strahoma. Kakor levi razbojnik!..."

Stala je na cesti in je premišljevala. Ali on čaka in je lačen, a ona le stoji, kakor da bi se ji nikamor ne mudilo, in premišljule.

Dalje, Francka!

K župniku. Župnik star, čemer in malobeseden, se je ozrl po strani, poslušal je komaj, daj ji je srebrn goldinar in se je vrnil v izbo; komaj da ji je mimogrede pokimal z glavo.

Nikogar ni bilo, ki bi se bil nasmehnil prijazno, rekel ji: "No, pa malo sedite, Mihovka, in pripovedujte!" in ki bi poslušal s sočutjem, kako se mu godi tam v mestu, kako ga gonijo iz hiše in kako je lačen in raztrgan. Nikjer ga ni bilo, ki bi ji rekel: "Nate, pa popijte kozarec vina in ne skrbite preveč, bo že kako; leta minejo, da človek sam ne ve, kdaj in kako bo končano vse trpljenje; še z veseljem se boste potem spominjali nanj!"—Ni ga bilo, hodila je med samimi tujci in grdo so gledali nanjo, s težkimi zapahi so bila zaklenjena srca, niti špranja se ni odprla.

NAZNANILO

Ker nas je že več rojakov naprosilo za naslove Jugoslovanskih oblastev v Zedinjenih državah, naj tu navedemo, da naslov jugoslovanske ambasade se glasi:

Yugoslav Embassy,
1520—16th St., N. W.,
Washington 9, D. C.

Naslov urada jugoslovanske konzula pa se glasi:

Yugoslav Consulate General,
745—5th Ave.,
New York 22, N. Y.

Pišete lahko v slovenskem, srbohrvatskem ali angleškem jeziku.

Napredni slovenski časopisi v Ameriki zagovarjajo interese vašega delavca. Brez podpore upredne in zavedne javnosti bi njih obstoj ne bil mogoč. Pripevajte tudi sedaj za njih obrambo!

M. Iljin:

PRIRODA IN LJUDJE

(Nadaljevanje)

Planet pod kirurgovim nožem

Graditelj izvršuje na telesu planeta operacijo za operacijo kakor kirurg.

Ta gradi jez v strugi reke, kakor da bi prerezal žilo z nitko. Zato nad jezom reka naraste, se razširi in poglobi.

Drugje spoji graditelj dve reki med seboj in usmeri vodo iz ene v drugo, kakor da bi preliv kri iz žil zdravega človeka v žilo bolnika. In reka, ki ji je manjkalo vode, je dobi dovolj.

Zopet drugje graditelj čisti in pogloblja dno reke in tako pomaga reki, ki sama nima več zadosti moči, da bi odplavljala lastne naplavine.

In stara reka se pomlaja, kakor da bi ji vrnili tisoč preživetih let.

A kirurg mora biti previden. Čim resnejša je operacija, tem več znanja in previdnosti je treba.

Gradnja velikega jeza je komplicirana in nevarna operacija.

Preden se odločimo za operacijo, moramo sklicati posvetovanje, konzilij zdravnikov, da vsestransko preiščejo telo, ki naj ga operiramo.

O konziliju je treba pritegniti poleg hidrotehnikov in geologov še vrsto drugih učenjakov.

Človek bi lahko podvomil pri vprašanju, ali je kakšna zveza med naslednjimi tremi vedami: hidrotehniko, geologijo in ihtologijo. Hidrotehnik je veda o vodnih gradbah. Geologija je veda o zgradbi in zgodovini zemlje. Ihtologija je veda o življenju rib.

Te vede proučujejo popolnoma različne reči. Toda tedaj, ko ne gre več samo za proučevanje prirode, ampak tudi za njeno preobrazbo, se snidejo vse vede, najdejo vse skupen jezik in skupno delo.

Tako tudi mora biti. Saj so reči ločene samo v knjigah—samo v njih obstoji voda samo zase, živijo ribe same zase in stoji zemlja sama zase. V prilozi pa je vse povezano: voda teče po zemlji in ribe živijo v vodi.

K posvetovanju moramo torej pritegniti učenjake najrazličnejših strok. Če ne skličemo takega posvetovanja, ne bomo prišli do pravega sklepa.

Zgodba o hidrotehniku, geologu, ihtologu, agronomu in upravniku rečne plovbe

Zamislimo si, da je začel hidrotehnik graditi jez, ne da bi se s kom posvetoval. Poiskal je prikladno reko in na njej prikladen kraj ter začel graditi. Nenadoma se pripelje avto, iz njega stopi človek z aktovko in pravi: "Jaz sem geolog. Takoj prenehajte z delom! Tu je pod zemeljsko površino kras."

Ne da se pomagati. Hidroteh-

nik ukaže, naj se začeta gradnja poruši, in se odpravi skupaj z geologom, da poiščeta nov kraj za jez. Najdeta prav ugoden kraj, hidrotehnik je vesel in geolog je zadovoljen.

Komaj zabijeta prvi kol, se pripelje nov avto in v njem človek z aktovko. Izstopi in pravi: "Ali ste kaj pomislili na belugo in jesetra? Če zgradite jez tu, zgradite pot belugi in jesetri v kraje, kjer se drstita. Jaz sem ihtolog."

Nima smisla, pripraviti se. Ribe so važna reč. Izvlekli so kol in se odpravili iskat vsi trije—hidrotehnik, geolog in ihtolog.

Našli so boljši kraj od prejšnjega: pogonske sile je bilo, dno je trdno in beluge ter jesetri se ne bodo mogli nič pritoževati.

Začno graditi. Nenadoma spet pripravi avto po cesti. V njem je človek z aktovko. Kdo pa je spet to? Mož izstopi in pravi:

"A kaj bo s polji pšenice in leče? Če postavite jez tu, se bo reka razlila in poplavila sto tisoč hektarjev zemlje, na katerih pridelujemo dragocene žetve. Jaz sem tukajšnji agronom."

Hidrotehnik, geolog in ihtolog se začno pripraviti z agronomom. Prepirajo se in prepirajo, končno pa uvidijo: ne da se nič pomagati, poiskati je treba nov kraj.

Vsi štirje se odpravijo iskat nov kraj: hidrotehnik, geolog, ihtolog in agronom. Se teže je bilo najti prikladno mesto: zdaj ugovarja ta, zdaj oni. Dolgo so iskali, končno so vendarle našli.

Zopet začno graditi. Gradijo mesec dni, pa še mesec dni, tedaj pa se spet pokaže oblak prahu na cesti. Spet se nekdo pripelje z avtom, izstopi in pravi:

"Kako pa mislite glede plovbe? Reka se bo tu razlila v veliko jezero, na jezeru pa je plov-

ba drugačna, morajo biti ladje drugačne—ne rečne, ampak jezerske. Ali naj zaradi vašega jeza zgradimo morda novo ladjevje? Jaz sem upravnik rečne plovbe."

Spet se začne spor. Tri dni so se pripravili hidrotehnik, geolog, ihtolog in agronom z upravnikom rečne plovbe.

Pripovedovali so mu o melioraciji, on pa jim je govoril o navigaciji, govorili so mu o drežni, on pa njim o tonaži. Prepirali so se in prepirali, končno pa odšli skupaj iskat nov kraj. Iskali so ga mesec dni in ga končno našli. Znova so se lotili dela. Nenadoma pa je spet zatulil avto po cesti. Spet bo torej treba prenehati z delom.

A hidrotehnik ni počakal novega gosta, ampak je vzel iz žepa nalivno pero in napisal brzojavko svojemu najvišjemu šefu: "Treba je brezpogojno sklicati posvetovanje vseh izvedencev."

Jezovi stoje v vrsti

Tako bi se bilo lahko zgodilo, če ne bi pred sestavo projektov sklicevali izvedence na posvetovanje.

Ali se je vršilo tako posvetovanje o preobrazbi Volge?

Da, in sicer ne samo eno. Tisto zasedanje Akademije znanosti, ki je razpravljalo o usodi Volge in Kaspija, je bilo tak konzilij učenjakov. A tudi po tem zasedanju so se večkrat posvetovali učenjaki in graditelji o usodi Volge.

In kaj so dognali?

Dognali so, da bo treba pri gradnji jezov na Volgi premagati velike težave.

Toda naj bo delo še tako težavno, opravili ga bomo.

Saj smo že gradili na Dnjepru največji jez na svetu.

Zgradili smo že petnajst jezov in tri in trideset prekopov med Belim in Baltskim morjem.

Ista nezmagljiva volja bo dogradila tudi Veliko Volgo. Ta gradnja je samo še vprašanje

časa. Z vsako petletko je naša država močnejša. Kar nam je danes težavno, bo čez deset let lahko. Kar je danes nemogoče, bo v prihodnosti mogoče.

Jezovi se bodo postavili v vrsto. Sprejati bodo manjši kakor

permski in jaroslavski, ki se že gradita. Zadaj bodo veliki kakor kujbiševski in kamišinski, ki bosta dajala več pogonske sile kakor vse obstoječe elektrarne Sovjetske zveze.

(Dalje prihodnjic)

VESTI IZ KOROŠKE

16. junija 1948

Slovensko Koroško ljudstvo se zbira na mogočnih taborih

Danes je položaj na Koroškem takšen, da ne preostane slovenskemu koroškemu ljudstvu nič drugega, ko da se zbira na mogočnih ljudskih taborih ter na njih izraža svojo politično voljo. Tako so se nedeljo 6. junija zgrnile nepregledne množice zavednih koroških Slovencev v Globasnici v Podjunu in v St. Janžu v Rožu. Na ljudski tabor v St. Janžu so prihitele ljudske množice iz Šmarjete, Sel, Slovenjega Plajberka, Borovelj, St. Kakoba, pa tudi iz Kotmare vasi in Bilčovsa. Globasnica pa je sprejela v svoji sredini zavedno koroško ljudstvo iz vse Podjune, iz Obirske, Zvabeka, Železne Kaple, St. Lipša, Pliberka, St. Vida, razen tega še iz daljnega St. Petra na Vašinjah. Govorniki so poudarjali sedanje nezno stanje na Koroškem ter izpodbujali ljudstvo k nadaljevanju borbe. Danes ni več mogoče uničiti Slovencev na Koroškem, ki so danes prav tako kakor pred 50. leti prepričani, da bodo politično, gospodarsko in kulturno neodvisni. Z obeh taborov sta bili odposlani maršalu Titu brzojavki, v katerih izjavljajo koroško ljudstvo, da ne bodo vse grožnje, ves teror nikdar zatrli borbene volje koroških Slovencev. Navdušeni vzklikli "Tito, Koroška te kliče!" so pokazali najtesnejšo povezavo slovenskega koroškega ljudstva z brati v svobodni Jugoslaviji. Nedeljo

13. junija je bil veliki ljudski tabor pri Kranjcu pod Jerbekom. Ljudski tabori bodo kakor v silnem valu navdušenja in borbene volje zajeli vse koroške ljudske množice. Na vse napade in nasilja bodo odgovorili koroški Slovenci s še trdnejšo strnjeno v vrstah Osvobodilne fronte.

Nezaslišana zahteva

Skafijski ordinariat v Celovcu je poslal okrajnemu glavarstvu v Velikovu dopis, v katerem terja odstranitev partizanskega spomenika s pokopališča v St. Rupertu pri Velikovu ali pa izbres besede fašizem v napisu "Padlim za svobodo v borbi proti fašizmu." Ta zahteva je vzbudila pri koroških Slovincih upravičeno ogorčenje. Vprašujemo se: Mar so gospodje pri celovškem škofijskem ordinariatu prespali čas, ki je pri nesel globokosežne spremembe

na vseh področjih človeškega snovanja? Ti gospodje so prejel razlužen odgovor v protestnem pismu, ki so jim ga poslali interniranci in osvobodenci Slovenske Koroške, Zveza bivših partizanov Slovenske Koroške ter Zveza slovenskih izseljencev. Protestno pismo ugotavlja, da je celovski ordinariat s to svojo zahtevo dokazal svoje sovražno razpoloženje do vsega slovenskega ljudstva na Koroškem. Na stotine smrtnih žrtev zločinškega fašističnega divjanja na Slovenskem Koroškem, med njimi cela vrsta ljudskih duhovnikov, izpričuje zločinški značaj fašizma. Poizkus skrunjenega partizanskega groba v St. Rupertu pri Velikovu je mogoče primerjati le z zločinskim početjem nacistov, ki so rušili spomenike z grobov koroških Slovencev ter nasilno preprečevali slovenske pokopališke napise. Naše ljudstvo dobro ve, da je sodeloval pri tem početju tudi škofijski ordinariat v Celovcu, ki je pod vodstvom današnjega generalnega vikarja dr. Kadrasa odstranil iz cerkve slovensko pesem in slovensko pridigo. Zaradi tega zasluži gnušno početje celovškega ordinariata najstrožjo obsodbo.

Ne bodo nas več pretepali

Bili so časi, ko so nestrpni nacisti nekažnovano pretepali koroške Slovence. Ti časi pa so sedaj minili. To dokazuje dogodek, ki se je pripetil nedavno v Večni vasi pri Globasnici, kjer smo imeli svojo veselico. Pa se je prikazala štebenska "Wurfkomanda", ki je menila, da lahko brez posledic izziva ter razburja zbrane Slovence. "Wurfkomandovci" so napadli znanega protifašista tov. Polmeta Smrečnika, pa so jo temeljito izkupil. Slovenski fantje so jih pognali na vse strani in jim dali dobro lekcijo. Za spomin bo marsikateri "wurfkomandovec" še dokaj dolgo kazal posledice bunk. Ne bomo več dopuščali, da bi bivši nacisti in hitlerjevci izzivali, napadali ali pretepali naše partizane in žrtve nacizma. Seveda niso varnostni organi ničesar ukrenili proti izvalcem ter napadalcem.

(SANS—Chicago)

V JAPONSKEM POTRESU

BILO UBITIH 3,155 OSEB

TOKIO, 29. junija. — V potresu in požarih, ki so sledili, je bilo ubitih 3,155 oseb, kakor se poroča iz mesta Fukui, ki je bil center potresne katastrofe v ponedeljek popoldne.

THE MAY CO'S BASEMENT

Mi dajemo in izmenjavamo Eagle znamke

"SuTime" predstavlja novo posebnost!

Hladne barve za poletje v

Jr. Butcher Linen

Suit oblekah

• Modre
• Roza
• Aqua

5.95

MERE
14 DO 20

Hladna kot barve, je ta lepo tkana Junior Butcher Linen suit obleka z kratkimi, širokimi rokavi, svetlimi steklenimi gumbi. Nosili je boste skozi vse poletje za vse, za v trgovino ali na sestanke. Se lepo opere in barve so stalne. Dobite jo lahko tudi z črnim krilom in belim jacketom.

Sprejmemo poštna in telefonska naročila—
Pokličite CHerry 3000
Basement—Obleke

Naznanilo! Naznanilo!
VSEM SLOVENCEM IN HRVATOM NAZNANJAMO, DA
SMO PREVZELI OD MR. FRANK CINKOLE

GOSTILNO
na 16819 Waterloo Rd.

Postregli bomo svoje goste s svežim pivom, pristnim
žganjem in najboljšim vinom.

Vedno okusna jedila. Vsaki petek fina ribja pečenka in
vesela zabava.

SE PRIPOROČAMO ZA OBISK

FRANK IN MARTINA HRIBAR

VAŠ STAR PRIJATELJ
HON. PAUL BERNZWEIG, lastnik

Capitol Clothing Co.
6005 ST. CLAIR AVE.

se zopet nahaja v trgovini z

MOŠKO OPRAVO

POSEBNOST SAMO ZA DVA DNI
V PETEK IN SOBOTO, 2. in 3. JULIJA
Razprodalo se bo našo popolno zalogo

Moških suknjičev in
vrhnjih sukenj
POSEBNOST ZA OTVORITEV

\$16.00

SAMO EN KOMAD VSAKEMU ODJEMALCU
VSAK KOMAD JE VREDEN \$40

VINO! PIVO!

Imamo nad 40 najbolj
popularnih vrst piva in ale. Cene
od \$2.39 do \$6.00 zaboj.
Ravno tako imamo veliko iz-
berbo vina, cordials, šampanj-
ca in Sparkling Burgundy.

Pripeljemo vam na dom na
St. Clair, Nottingham, Col-
linwood.

Pokličite

ANTON JANSKA
256 E. 156 St., KE 2570
D. B. A. Green Beverage

Zavarovalnina

proti ognju in nevihti in
avtomobilskimi nezgodami
ZA ZANESLJIVO POSTREŽBO
SE PRIPOROČA

DANIEL STAKICH

AGENTURA
15813 WATERLOO RD.
KE 1934

For a Glorious
Fourth of July

"GET TO THE POINT!"
and have FUN

Make it a day of independence
from work and care. Enjoy finest
bathing beach in the world,
1,000 room Hotel Breakers,
dancing, free parking. Bus or
rail to Sandusky.

Hourly ferry service to Point
Social plan dancing Amusements
nightly—Adm. 75c. Free Parking
(inc. tax)

CEDAR POINT
ON LAKE ERIE
SANDUSKY, OHIO

SEDEM AKROV FARMA

se proda; na tlakovani cesti. Hiša
s 6 sobami, velika klet, elektrika,
plin, fornez, štala, kokošnjak, vse
v dobrem stanju.

Vsake vrste sadje, špargelni, ma-
line in grozdje. Lahka zemlja za
delat. Kdor želi videti, naj se oglasi
pri

JOE CEGLAR
TOWNLINE ROAD
NORTH PERRY-MADISON, O.

CHRISTIANA LODGE AND
COTTAGES

Edwardsburg, Michigan
The Lodge has 30 rooms with
connecting shower and toilet. There
are 17 cottages with private shower
and toilet. Central dining room
with American-European cooking.
All sports: golf, dancing, tennis
and shuffleboard, outdoor games.
Cater to overnight guests.

Located in Christiana Lake in a
grove of large trees. 100 acres of
private playground on US 112.

Write for folder.
CHRISTIANA LODGE
Dominic Krasovec, Prop.
Phone 9126F5
P. O. Edwardsburg, Mich.

MIHAIL ŠOLOHOV

TIHI DON

DRUGA KNJIGA

(Nadaljevanje)

Oj, deželica ti rodna, hiša ljuba, zrite več ne bodo te oči. Gledal več ne bom te, ne poslušal slavca, ki ob zarji v vrtu gostoli. Mamica preljubljena ti moja draga, jokati ni treba več za me. Saj ne pade vsak, premila mama, kdor na vojsko z doma gre.

Listnickij se je ustavljal, poslušal in čutil, da tudi njega močno prevzema odkrita žalost pesmi. Ne ka toga struna se mu je napenjala med gostejšim utripanjem srca, nizki glasovi pevcev so zadevali ob to struno in jo vzgibavali, da je bolelo. Listnickij je stal v bližini skladišča, strmel v jesensko večerno puščobo in čutil, da se mu oči solze, da mu vlaga žgoče in prijetno reže veke.

Jaham, jaham po širokem polju, naglo bije mi srce, joj, srce občuti, žalostno že sluti — nikdar več ne vrnem se domov.

Basi še niso dokončali zadnjih besed, tenor pa se je že vzpel nadnje in glasovi so drhteli kakor peruti belogrudega vjvka med letenjem, se plašili, vabili s seboj, pripovedovali:

Priletela krogla je svinčena in zadelala v prsi me bridko. Konju svojemu omahnil sem na vrat, črno grivo z rdečo mu obliil krvjo.

Ves čas bivanja v zaledju je Listnickij samo enkrat slišal poživljajoče, spodbudne besede stare kosaške pesmi. Ko se je vračal z običajnega večernega sprehoda, je šel mimo skladišča. Zaslíhal je okajane glasove in smeh. Listnickij je uganil, da se je bil orožničar odpeljal v naselbino Nezvisku po živila in pripeljal od onod domačega žganja in da zdaj gosti kozake. Kozaki, ki jim je žitno žganje udarilo v glavo, so se o nečem pričkali in smejali. Ko se je Listnickij vračal s sprehoda, je že od daleč zaslíhal močno donenje pesmi in divje, preglušljivo, a ubrano žvižganje:

Kdor še ni na vojski bil, ta še ni strahu užil. Dan je moker, mrzla noč, nikdar ni zaspati moč.

"Fi-ju-ju-ju-ju-ju! Fi-ju-ju-ju-ju-ju! Fi-ju-ju-ju-ju!" — Kakor široka valoveča reka je teklo žvižganje in se vilo v zavojkih, preglašalo pa ga je in prekrivalo najmanj trideset glasov:

Ravno polje, strah in groza slednjo uro, slednji dan.

Nek neugnanec, očitno izmed mladih, je preglušljivo in odrezano poživljal in po le-

IŠČE SE

MIZARJE

Stalno delo pozimi in poleti.

Dobra plača.

Vprašajte na

960 E. 185 ST.

HIŠA NAPRODAJ

NAHAJA SE NA

3287 Richmond Rd.,

MED EUCLID IN CHARDON

California Stucco hiša s 6 sobami, en akre zemlje, 80 sadnih dreves, 4 garaže, cementiran dozov, tovarniško izdelana zimska okna, fornez na olje, prednji porč z "awning", zadnji porč je zgrajen po California Stucco. Vse je lepo urejeno. Če katera tega veseli, naj pride hišo pogledat večer ali čez dan v nedeljo.

ZA ZANESLJIVO ZAVAROVALNINO

proti OGNJU—NEVIHTAM—AVTO POŠKODBAM, ITD., pokličite

JOHN ROZANCE—15216 Lucknow Ave.

Kenmore 3862

PRODAJALEC ZEMLJIŠČ IN ZAVAROVALNINE

kij vstopil, je zaslíhal vso isto žalost, prelito v pesem:

V molitev je častnik mlad zatopljen. Domov bi bil rad mlad kozak izpuščen: — Oj, mladi častnik ti, domov oditi pusti mi, domov oditi pusti mi, k očetu. k očetu in k rodni materi, k očetu in k rodni materi, in k moji mladi ženici.

Tretji dan po tistem, ko je Bunčuk pobegnil z bojišča, je zvečer prišel v veliko trgovsko naselbino, ležečo na bojnem področju. Po hišah so že prižgali luči. Prvi mrzaj je prevlekel mlake s tenko skorjo ledu in že od daleč je bilo slišati korake redkih mimo idočih. Bunčuk je med hojo napeto prisluškoval, se izogibal osvetljenih cest in iskal prazne ulice. Ob prihodu v mesto stece toliko da ni naletel na obhodnico, zato je šel zdaj po volčje naglo, stiskaje se k ograjam, ne da bi vzel desnico iz žepa neverjetno nemarnega plašča — en dan je ležal zarit v pleve v neki klonici.

V mestecu je bilo poveljstvo korpusa, nastanjeni so bili neki oddelki, bila je nevarnost, da utegne zadeti ob obhodnico, zato pa so tudi njegovi kocinasti prsti neprenehoma grelj grbančasti držaj samokresa v žepu plašča.

Na drugem koncu mesteca je Bunčuk dolgo hodil po prazni ulici, pogledoval skoz vrata in preiskujoče ogledoval obliko vsake revne bajtice. Čez dvajset minut je prišel k vogalni neopazni hiši, pogledal skoz mrežo v naoknici, se nasmehnil in odločno stopil k vratom. Na trkanje mu je odprla priletna ženska v naglavni ruti.

— Ali stanuje pri vas Boris Ivanovič? — je vprašal Bunčuk.

— Da. Vstopite, prosim.

Bunčuk se je postrani prerinil mimo nje. Za seboj je zaslíhal mrzlo škrtanje ključa. V precej nizki sobi, ki jo je razsvetljevala drobena leščerba,

V BLAG SPOMIN

ob peti obletnici izgube našega preljubljenega in nikdar pozabljenega sina in brata

JOSEPH F. POZELNIK

ki je za svobodo sveta ostavil svoje mlado in nadebudno življenje dne 2. julija 1943.

Potihnil je že bojni grom, ni več sledu o strašni sili, ki vzela Tvoja mlado je življenje, ki bilo je le sreča in veselje.

Valovi Te zagrinjajo globoko pod seboj in dnevno Ti šepetejo o tugi staršev za Teboj.

V valovih širnega oceana si našel prezgodnjo smrt za teboj žaluje oče in plača mama. Zamanj! Naš up je strt.

Žalujoci ostali:

JOSEPH in ANGELA, starši

EDWARD, brat

ANGELA, sestra

Cleveland, Ohio 1. julija 1948.

je sedel za mizo ne več mlad

človek v vojaški uniformi. Zazmeril je, se ozrl, vstal in zadržanim veseljem podal Bunčuku roke.

— Od kod? — Z bojišča. — No? — Saj vidiš . . . — se je nasmehnil Bunčuk, se s koncem prsta dotaknil vojaškega pasu človeka v uniformi in neslišno dejal: — Imaš kako sobo? — Imam, imam. Semle noter stopi.

Odvedel je Bunčuka v še manjšo sobo; ne da bi prižgal luč, ga je posadil na stol, zaprl vrata v sosedno sobo, zagrnul okno z zastorom in dejal:

— Si za zmeraj? — Za zmeraj. — Kako je tam? — Vse pripravljeno. — Zanesljivi dečki? — O, da!

— Mislim, da je najbolje, če se sledeč, potlej se bova pa pomenila. Daj mi svoj plašč. Ti bom precej prinesel vode.

Medtem ko se je Bunčuk umival v pozeleneli medeninasti skledi, je človek v uniformi trudno in topo pripovedoval in si gladil na krtačo ostržene lasse:

— Zdaj so oni neprimerno močnejši od nas. Naša naloga je rasti, širiti svoj vpliv, neodnahljivo objasnjevati resnične vzroke vojske. In mi rastemo, o tem si lahko prepričan. In vse, kar odide od njih, neizbežno pride k nam. Odrasel človek je v primeri z dečkom brezpopojno močnejši, toda ko se ta odrasli postara, oslabi, da ga še mladič užene. Mi pa v tem primeru ne vidimo samo starostne oslabelosti, marveč tudi

razvijajoče se hromenje vsega organizma.

Bunčuk se je umil, si obrisal obraz z grobo platneno brisačo in dejal:

— Pred odhodom sem oficirčkom povedal svoje mnenje . . . Veš, tako smešno je bilo . . . Po mojem odhodu bodo nedvomno prijemale strojničarje, morebiti bo kdo izmed dečkov prišel še pred sodišče, a saj drugih dokazov ni kakor pogovor. Upam, da jih bodo razmestili po raznih krajih, to je kakor nalašč za nas: naj oplodijo zemljo . . . Ej, kakšni dečki so to! Kremenit rod!

— Od Stepana sem dobil pisanje. Prosi, naj mu pošljem fanta, ki bi se spoznal na vojaške stvari. Ti pojdeš k njemu, a kako bo z listinami? Ali se bo posrečilo?

— Kakšno delo ima? — je vprašal Bunčuk in stopil na prste, da je obesil brisačo na klin.

— Dečke je treba učiti. Kaj ne misliš nič zrasti? — se je zamajal gospodar.

— Čemu neki, — je odvrnil Bunčuk. — Posebno pri mojem sedanjem položaju. Moral bi biti velik kakor grahov strok, da bi me ne bilo tako opaziti.

Pogovarjala sta se do sivega jutra. Drugi dan pa je Bunčuk preoblečen in do nepoznanosti prebarvan, z listinami na ime vojaka 441. orševskega polka Nikolaja Urvatova, ki je bil priznan za stalno nesposobnega zaradi rane na prsih, odšel iz mesteca in krenil na postajo.

Na vladimiro-volinskem in koveljskem področju, na delovnem območju Posebne armade (armada je bila po številu tri-

najsta, ker pa je številka "13" nesrečna in so za babjevernostjo trpeli tudi veliki generali, so armado imenovali "Posebno") so se začeli zadnje dni v septembru pripravljati za napad. Ne daleč od vasi Svinjuhi je poveljstvo izbralo torišče, pripravno za razmah napada, in začelo se je topniško obstreljevanje.

Nenavadna množica topništva je bila pritegnjena na navedeni kraj. Stotisoči raznokalibrskih izstrelkov so devet dni rili pokrajino, ki sta jo držali dve črti nemških okopov. Takoj prvi dan, ko se je komaj začelo postrežno obstreljevanje, so Nemci zapustili prvo črto strelskih jarkov in pustili tam samo opozovalce. Čez nekaj dni so se umaknili tudi iz druge črte in odšli v tretjo.

Deseti dan so deli turkestan-

skega korpusa, strelci prešli v napad. Naskakovali so po francoskem načinu — v valovih. — Šestnajst valov so izpljusnili ruski okopi. Sivi valovi človeške plime so pljuskali, se razbijali, vrelj okrog brezobličnih svitkov raztrganih žičnih ovir in se zastavljali. In z nemške strani, onkraj izza zoglenelih štrcljev modrikastege jelševja, izza peščenih, grbastih lazov, je rjovel, grmel, pretresalo in vzgibavalo ozračje gosto, nepretrgano bobnenje, treskajoči požar izstrelkov.

Huuuuu . . . Huuuu . . . Huk! Hak! Buuuuuu-m!

Poredkoma je preglasila salva posamezne baterije in spet je prilezlo, se približalo in napolnilo več vrst naokrog:

Huuu . . . Huuuu . . . Huuuu.

(Dalje prihodnjic)

NAJBOLJ PRIKLADEN ČAS

VLOŽITE VASE ODVIŠNE PRIHRANKE NA OBREŠTUJOCO VLOGO SEDAJ

Nova perijoda za obresti se sedaj začena

Vloge, sprejete na ali pred 12. julija, bodo dobile obresti od 1. julija

Vsi prihranki so zavarovani do vsote \$5.000.00

Obrestna mera je najvišja in somerna z varnostjo

ST. CLAIR SAVINGS & LOAN CO.

HRANILNA INSTITUCIJA

6235 St. Clair Ave. Henderson 5670

Try it for Sighs

--avtomatična peč na plin

Vi ste najbolj ponosna gospodinja na Katerikoli cesti, ko lahko poveste vašim prijateljem kako ste moderni, ko imate avtomatično peč na plin.

Njih vzkliki "Oh" in "Ah" rečejo "Kako ste srečna!", ko pokažete na nove avtomatične kontrole na uro.

"Moji novi služabniki," rečete vi. In vi poveste kako prižgejo pečico . . . skuhamo okusen obed . . . potem pa zaprejo plin—ko se VI nahajate na oddihu ali pri nakupovanju.

Vi pokažete kako z laskoto takoj obrnete vrhnje

grelice, pečico ali pražilnik . . . avtomatično. Vi razložite kako avtomatična kontrola gorkote odstrani ugibanje pri pečenju.

In vam ni treba niti omeniti prihrankov, ki jih spravite vsaki mesec—ker vsakdo ve, da je plin zdaleka najbolj ceneno kurivo za kuho.

Naj se vse to kmalu primeri v vaši hiši! Prvi korak je, da si ogledate nove popolnoma avtomatične, na uro kontrolirane plinske peči, zgrajene po standardih "CP." Vaš prodajalec jih ima sedaj.

THE EAST OHIO GAS COMPANY